

Ese de d'oue ori in septemana:

Joi-a si Dominec'a.

Pretiu de prenumeratiune:

pr' anu intregu . . . 6 fl. v. a.
 ,, dimetate de anu . . . 3 fl. v. a.
 ,, patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pr' anu intregu . . . 9 fl. v. a.
 ,, dimetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseza de a dreptulu: Redactiei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopesc'a.

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. era mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiu publicatiunilor se se anticipe.

Folia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

PROTOCOLULU

Siedintiei l. ordinaria,

tienne din partea Epitropiei provisorie pentru administrarea fondurilor comune bisericesci si scolari ale dieceselor de Aradu si Caransebesiu

Aradu la, 1/16. Ianuariu 1874.

Presinti au fostu:

Presedintele substitutu: Dr. Atanasiu Siandoru. Membrii. Dr. Paulu Vasiciu, Ioanu Missiciu, — din Temisior'a; Georgiu Vasileviciu din Sir'a; Ioanu Suciu din Socodoru, Lazaru Ioanescu, jurisconsultulu Ioanu Popovicu Desseanu, contabilulu Ioanu Moldovanu, si Notariulu Petru Petroviciu din locu.

Nr. 1. Protocolulu siedintiei ultime ordinaria XI. din 7/19. Decembre 1873 cetinduse, —

S'a autenticatu fora modificari.

Nr. 2. Comembrulu Vincentiu Babesiu ca delegatulu comisiunaliu pentru administrarea provisorie a fondurilor scolare prin scrisorea de datulu Budapest'a in 2/14. Ianuariu. a. c. la recerarea de aici din 7/19. Decembre 1873 Nr. 84 raspunde: ca intrevenindu unele pedeci din partea dlui comisariu ministerialu Consiliariu de sectiune, Edmundu de Gradwohl, predarea si respective primirea partii romane a fondurilor cestiunate numai pe lun'a lui Martiu a. c. va fi executabila

Respunsulu acest'a se ie la cunoscintia.

Nr. 3. Fiindu la ordinea dilei suplic'a lui Georgiu Trapsia din Mehadi'a de sub Nr. Esib. 85 ex 1873, pentru unu imprumutu ipotecariu de 5000, fl. v. a.: jurisconsultulu in opiniunea sa areta: ca in fost'a granitia militara din Banatu unde se afla ipotec'a oferita, se afla in usu si vigore unu Regulamentu de carte funduaria esceptionalu, si diferitu de Regulamentulu de carte funduaria generalu sustatatoriu in tiera; drept'aceea nainte de ce s'ar decide acesta petitiune in meritu: se se procure prin midilocirea Consistoriului eparahialu din Caransebesiu unu exemplariu autentic alu Regulamentulu cestiunatu din fost'a granitia militara, — ca asia apoi Epitropia se fia in pusetiune d'a censura petitiunile de imprumutu ce intra dela individii de pe teritoriulu fostei granitie militare

Comembrulu Lazaru Ioanescu fiindu de parere: ca cartile funduaria si in fost'a granitia militara dau destula garantia pentru imprumutu ipotecarii, e in contr'a opiniunei jurisconsultulu si propune a se pertracta acuma suplic'a de sub intrebare in meritu; — in urmarea carei'a punenduse cestiunea la votare:

Dupa ce s'a constata: ca opiniunea jurisconsultulu a intrunitu majoritatea voturilor, — conformu § 12 din Regulamentu si anume fiindu spriginita de membrii Dr. Paulu Vasiciu, Georgiu Vasileviciu, Ioanu Missiciu si de insusi jurisconsultulu Ioanu Popovicu Desseanulu totodata ca membru; er propunerea comembrulu Lazaru Ioanescu spriginita de Ioanu Suciu si Ioanu Moldovanu remane in minoritate, — se decide: a se recerca Venerabilulu Consistoriu din Caransebesiu pentru procurarea si trimiterea cestiunatu Regulamentu, pana la acarua sosire, deliberarea meritoriala asupr'a petitiunei lui Georgiu Trapsia se se tiena in suspensu.

Nr. 4. La petitiunea lui Demetriu Iorgoviciu si a sotiei sale Iulian'a, nascuta Mregea din Aradu, pentru acordarea unu imprumutu ipotecariu in suma de 5000 fl. jurisconsultulu in

opiniunea sa din 24 Decembre 1873 la Nr. Esib 86. propune acordarea, motivandu ca ipotec'a oferita si judetialmente estimata are valore de 21000. fl. er suplic'a e ajustata cu tote documintele recerute dupa Regulamentu; la ce

Comembrulu Ioanu Moldovanu din motivu ca petentii nu areta lipsa neincungiurabila de bani, pana candu sunt insinuati alti numerosi petenti tierani cari ceru imprumutu in sume mai mici pentru de asi plati detoriile ingreoiate cu interese mari nesupportabili, in contr'a opiniunei jurisconsultulu propune respingerea cererei acesteia, cu atatu mai vertosu, caei cass'a Epitropiala de presinte nu dispune de atatia bani, ca se pota satisface petentiloru mai lipsiti.

Desbatenduse aceste doue propuneri: la popunerea midilocitorie a comembrulu Lazaru Ioanescu, — ca tienenduse contu de petentii deja insinuati pentru imprumutu mai mici, — celoru de subintrebare in locu de sum'a ceruta de 5000 se lise acorde de ocamdata numai 1000 fl. v. a.

Intre opiniunea jurisconsultulu si propunerea comembrulu Lazaru Ioanescu conformu § 12 din Regulamentu facenduse votare: opiniunea jurisconsultulu spriginita numai de membrii Ioanu Missiciu si Dr. Paulu Vasiciu, apoi de insusi jurisconsultulu Ioanu Popovicu Desseanu, ca membru, cade; er la propunerea comembrulu Lazaru Ioanescu votendu densulu cu membrii Ioanu Suciu, Georgiu Vasileviciu si Ioanu Moldovanu se decide acordarea sumei de 1000 fl. pe partea petentiloru, avisenduse acestia a produce obligatiunea intabulata in sensulu § 35 din Regulamentu, dar comembrulu Desseanu din motivu ca fondurulu au scopulu de a fructifica interesele stipulate in § 37 alu Reg. er nu a se tiené banii rezervati si cu interese mici, cari nu se ajunge la suportarea speselor de manipulasiune, in contr'a acestui decisu insinua votu seperatu. —

Nr. 5. Deasemenea la suplic'a lui Trifonu Iorgoviciu din Aradu pentru acordarea unu imprumutu de 2000, fl. v. a. jurisconsultulu in opiniunea sa din 24 Decembre 1873 la Nr. Esib. 87 propunendu acordarea motivata si facendu-se contr'a propunere ca si sub Nrulu precedentu

Careu punenduse la votu in tocmai ca si cea de mai nainte pe partea suplicantelu in locu de 2000 se acorda numai 1000 fl. v. a. avisenduse densulu a produce obligatiunea prevediuta cu recerintiele din § 35 a Regulamentulu. —

Nr. 6. Rugarea lui Georgiu Sangiorgianu si a sotiei sale Persida nascuta Cicirenu din Covasintiu pentru unu imprumutu ipotecariu in suma de 1000, fl., — dupa opiniunea jurisconsultulu fiindu instruata cu documintele recerute din § 30 alu Reg.

Se incuviintiédia insuma numai in suma de 800 fl. si cu acea conditiune: ca petentii se-si asecuradie edificiele oferite de ipoteca in contr'a focului, se produca politia de asecuratiune si se establedie sarcinile ipotecarie din cartea funduaria de sub Nr. prot. 27. C. 1/4 si C. 4, 5, 7, seu se esoperiede dela creditorii interesati sub aceste posittii invoirea de prioritate pentru imprumutu acordatu din fonduri.

Nr. 7. De asemenea la suplic'a lui Georgiu Cure din Covasintiu: Imprumutulu cerutu in suma de 660 fl. pe bas'a opiniunei jurisconsultulu se acorda pe langa conditiunile espuse la Nrulu precedentu si cu acea indetoric: ca obligatiunea prevediuta conformu §. 35 din Reg. se o subscria si conproprietariulu seu Teodoru Cure ca detoriu solidariu avondu acest'a din urma a pune in evidintia si majorenitatea sa in cartea funduaria. —

Nr. 8. Suplic'a lui Teodoru Tiaganu din Covasintiu pentru unu imprumutu ipotecariu de 760, fl. v. a. propusa de jurisconsultulu

Se incuviintiédia cu acea conditiune: ca suplicantele se midilocesca estabularea sarciniloru ce ocuru in estrasulu carti

funduaria s'eu invoie'la de prioritate dela creditorii interesati pentru imprumutul acordatu si asecurendusi edificiele in contr'a focului se produca politia de asecuratiune.

Nr. 9. Imprumutul cerutu de comun'a bisericésca din *Macea* representata prin parochulu *Nicolau Petrila* si epitropulu *Georgiu Secui* in suma de 1500 fl. v. a. la opiniunea jurisconsultului

Se acórda cu acea conditiune, ca se se estabuledie sarcinile din estrasulu cartii funduaria si anume in favórea cassei orfanale din St. Martinu cu 300, fl. si in favórea lui Visser Peter din Aradu cu 2949 s'eu se midilocésca invoie'la acestoru creditori de a se intabulá imprumutul acordatu din fondurile comune la locul primu. —

Nr. 10. Luanduse la pertractare petitiunea lui *Nicolau Cosiariu* si soci'a *Corneli'a* nascuta *Cadariu din Temisior'a*, pentru unu imprumutu ipotecariu in suma de 600 fl. v. a.

Nu li s'a incuviintiati pentru cá dupa opiniunea jurisconsultului:

a) ipotec'a oferita si estimata la 1600 fl. nu corespunde imprumutului cerutu de 600 fl.

b) fiindu-cá carticie'a de contributiune se referesce si la cas'a din Chiseteu de sub Nr. c. 263 care casa in estrasulu cartii funduarie alaturatu la suplica nu obvine, si asia indentitatea oferita nu e legitimata. Petentii pe langa restituirea documinteloru se avisédia a chiarificá aceste dubietati si totu odata a dechiará ca la casu déca nu vor mai oferí si vr'o alta realitate de ipoteca solidara fi-voru indestuliti cu o suma mai mica de cátu de 600. fl. acordanda in proportiunea valórei estimatiunale a ipotecoierite.

Nr. 11. Rugarea lui *Ioanu Luc'a* din *Covasintiu* pentru unu imprumutu ipotecariu de 500 fl.

Imprumutul cerutu nu s'a incuviintiati, cáci dupa opiniunea jurisconsultului realitatea oferita de ipoteca e comuna cu Flore Draucénu, si asia pre proportiunea de jumetate imprumutul nu e deplinu garantatua, fara de aceea, cas'a oferita la casu de lipsa nici nu s'ar puté despartí.

Despre ce suplicantele pe langa restituirea documinteloru se incunoscintiédia.

Nr. 12. Luanduse la pertractare petitiunea lui *Marianu Monoranu* locuitoriu in *Covasintiu* pentru unu imprumutu ipotecariu de 5000 fl.

Desi jurisconsultulu dupa opiniunea sa propune acordarea imprumutului cerutu,—totusi Epitropi'a avendu in vedere petitiunea multoru credintiosi, ale caroru lipse banali sunt mai justificate, nu-lu acórda in sum'a ceruta, ci numai in sum'a de 3000 v. a. sub urmatórele conditiuni:

a) se estabuledie sarcinele intabulate pe realitatile oferite de ipoteca, s'eu se procure si presinte aici dela creditorii ipotecari invoie'la de prioritate;

b) se intabuledie obligatiunea pre realitatile ipotecari libere de sarcini la locul primu, si acésta intabulare se o documentedie prin unu nou estras din cartea funduaria.

c) se-si asecuradie edificiele ipotecari in contr'a focului si politia de asecuratiune se o produca dinpreuna cu recerintiele amintite sub a si b spre ulteriór'a afacere. —

Nr. 13. Asemenea petitiunea lui *Teodoru Farcasiu* din *Covasintiu* pentru unu imprumutu de 2000 fl.

Jurisconsultulu in opiniunea sa propune acordarea imprumutului cerutu, insa Epitropi'a din motivulu espusu la Nr. precedinte nu-lu incuviintiédia in sum'a ceruta, ci numai in suma de 1000. fl. pelanga urmatórele conditiuni:

a) se estabuledie sarcinele din protocolulu cartii funduarie de sub Nr. 330. C. 1. 2. 3. 4. 5. si Nr. 779 C. 1. 2: s'eu se procure invoie'la de prioritate a respectiviloru creditori;

b) obligatiunea se o intabuledie in locul primu pe realitatea ipotecaria oferita, — si pe langa unu estras nou din cartea funduaria se o presentedie aicia;

c) se asecuradie edificiele in contr'a focului.

Nr. 14. Se presinta obligatiunea locuitoréi din *Knez Alc'a Ficataru* n. *Ungurénu* despre imprumutul acordatu in suma de 400 fl.

Aflanduse in ordine, petent'a pe calea oficiului parochialu se avisédia, s'eu in persóna s'eu prin unu plenipotentiatu se se presentedie aicia pentru de a primí banii.

Nr. 15. Contabilulu *Ioanu Moldovanu* presinta aretarile despre starea actuala a detorieloru din capitale si interese restante ale acoloru detorasi cari inca nu s'au dechiaratu déca voiescu s'eu nu, a platí interesele urcate dela 6 la 8%.

Se decide a se comunicá specificarile cu respectivii detorasi provocanduse a solvi sumele espuse in aretarea specifica si adeca atátu capitalulu edisu deja, cátu si interesele restante.

Nr. 16. Locuitoriu din *Covasintiu* Din'a *Ciutina* presinta obligatiunea intabulata despre imprumutul acordatu in suma de 200 fl. sub ^{Nr. 81.} carea _{ex. 1873.}

Se estrada jurisconsultulu spre esaminare conformu § 36 din Reg. de procedere la prossim'a siedintia. —

Nr. 17. Pavelu *Tuduru* ér din *Covasintiu* presinta obligatiunea intabulata despre imprumutul acordatu in suma 400 fl. sub ^{Nr. 82.} carea _{1873.}

Se estrada jurisconsultulu spre esaminare conformu §. 36. din Reg. de procedere, ca sub Nr. precedinte

Nr. 18. Locuitorii din *Monostoru*, *Andreiu Savulu*, *Acsentie Savulu*, *Georgiu Savulu* si *Elia Luchinu*, asisderea presinta obligatiunile intabulate despre imprumuturile ce li s'au acordatu in suma de 1150. fl. sub ^{Nr. 60} carea _{1870.}

De asemenea se estrada jurisconsultului, ca sub Nr. precedinte.

Nr. 19. Cu privire la decisulu de sub Nr. 80 referitoriu la detori'a lui *Iosifu* si *Alesandr'a Panajoth* din *Lugosiu* respective a erediloru acestora *Iuliu Panajoth* totdeacolo, —

Atátu obligatiunea originala cátu si instrumentulu de pre-dare si primirea fonduriloru comune din *Carloveti* se estradau jurisconsultulu spre ulterióra intrebuintiare la improcesuarea numitului detorasu. —

Nr. 20. Comissiunea esmisa cu decisulu de sub Nr. 78 pentru primirea fundatiunei asia numite „*fundus instructus episcopatus aradiensis*“ se indruma astadi dupamediadi la 4 óre a se intruni cu comissiunea consistoriala,

Spre ce scopu contabilulu e insarcinatu a pregati ratiuciniulu cu tóte documintele acestei fundatiuni si ale presentá comissiunii respective.

Nr. 21. Jurisconsultulu si membrulu *Ioanu Popovicu Desseanulu* cu privire la conclusele sinodali din anulul trecutulu referitorie la *obligatiunile de statu* ale fondului comunu bisericescu, face propunere de a se midiloci la locul competente concesiunea pentru schimbarea obligatiuniloru de statu in alte obligatiuni respective papire de valóre mai mica, — carea propunere

Priminduse, se decide: ca prin intrevenirea Escelentiei Sale Présantitului parinte AEppu si Metropolitu *Procopiu Ivacicovicu* ca presiedinte alu acestei Epitropii, se se esoperedie dela inaltulu Ministeriu reg. ung. de finacie licenti'a pentru de a se preface cele 3. Obligatiunile de statu in papire de valóre mai mica. —

Nr. 22. Fiindcă protocélele siedintieloru Epitropiei proviso-rie servescu spre informatiune si incunoscintiarea publicului nostru interesatu de afacerile fonduriloru comune, si deórace prin decisulu enunciatu in siedinti'a plenaria din 27 Iuliu 1873. sub Nr. prot. 21 s'a dispusu: *publicarea tuturorulu acteloru de interesu in foile oficiali*, insa acésta publicare pana acum numai in „*Lumin'a*“ ca organu de comunicatiune oficiale alu eparchiei *aradane* s'a efectuitu, — si asia publiculu din dieces'a *Caransebesiului* care face parte la fondurile comune nu va fi avendu cunoscintiele necesari, —

Se decide: a se recercá On. Redactiune a diuariului „*Albin'a*“ ca organu de comunicatiuni oficiale pontru eparchi'a *Caransebesiului* de a publicá si ea in colónele sale, — protocélele siedintieloru si alte acte ce i se voru trimite.

Nr. 23. Competintiele de diurne si spese de caletorie ale membriloru participanti la siedinti'a de astadi

Stabilinduse prin notariulu epitropiei in suma de 54 fl. v. a. conformu §. 11 din regulamentu se asémna spre escontentare la cassa; ér specificatiunea se predá contabilulu pentru ulteriór'a afacere.

Nemai fiindu alte obiecte de pertractatu siedinti'a se inchia ér protocolulu acest'a se va autenticá in prossim'a siedintia ordinaria.

Autenticatu, — Aradu in siedinti'a ordinaria a II. tienuta la ⁹/₂₀. Februaru 1874.

Presiedinte substitutu:
Dr. Atanasiu Standoru,

Notariu:
Petru Petrovicu.

Obieptiuni si raspunsuri dogmatice.

2. Despre onorata cruce.

Noi suntemu datori a ne inchina santei crucei, nu de dupa materia, caci e de lemn, auru, argintu, seu de petra, ci de dupa aceea ce reprezinta; caci vedindu noi sant'a crucei, ni aducemu aminte de celu restignitu pe ea, de eliberatoriulu nostru Cristosu.

Lotrii, candu vedu spandiuratoriile, ei si-intorcu in alta parte ochii sei, si nu cauta la ele, nici nu le amintescu, nici nu vorbescu despre ele, caci lemnulu acel'a e omoritoriu pentru ei. Asia si contrarii nostrii urascu sant'a crucei, si nu numai ca nu se inchina ei, ci nici nu cauta spre ea; insa noi o onoram, caci prin ea ni s'au procuratu eliberarea nostra.

Obiept. I. Crucea reprezinta spandiuratoriile, unu lemnu fora de onore, pre carele rabda condamnati mortea. Asiadara a se inchina ei e o absurditate, caci se inchina spandiuratoriilor.

Resp. Noi nu cautamu la aceea, ce a insemnatu mai nainte crucea, ci ce insemnadia astadi. Asia a procesu si Agatocliu imperatulu Siracusei, caci audiendu elu de obieptiunile, ca n'ar fi din nemu nobilu, a facutu din blidulu de auru in carele 'si spalá pitiorele, pre idolulu Joi, pre carele vedindu nobilii, toti s'au aruncatu la pamentu. Atunci li a disu elu: ce ve inchinati voi idolului, carele s'au facutu din blidulu, in carele mi am spelatu eu pitiorele? la ce respondiendu ei: noi nu cautamu la aceea, ce a fostu mai nainte, ci la aceea, ce este acuma! li au reflectatu: apoi bine, nu cautati nici voi la aceea, ce am fostu eu mai nainte, ci la aceea, ce sum eu acuma.

Obiept. II. Crucea a causatu lui Cristosu desonorare, si morste; asia dara toti cei ce iubescu pre Cristosu, trebuie se o urasca.

Resp. Noi nu cautamu la aceea, ce a fostu mai nainte crucea, ci la aceea, ce s'au causatu prin restignirea lui Cristosu; caci prin aceea s'au maritu Cristosu, numele lui s'au inaltiatu la ceru si pe pamentu, si prin aceea ni s'au procuratu bucurie si eliberarea nostra.

Obiept. III. Fora de minte e acel'a fiu, carele adoradia spandiuratoriile, pe care s'au spandiuratu ta'a lui; asia dara si cei ce adoradia crucea, pe carea s'a restignitu Cristosu, n'au minte.

Resp. Nu e fora de minte acel'a omu, carele se inchina spandiuratoriilor, deca pe acelea s'au omoritu vre'unulu nu pentru peccatele sale, ci pentru ale altui'a; deca prin acea si-au procuratu fiiloru sei marire, onore si nespusul folosu, si deca iubescu spandiuratori a capetatu puterea, de a face minuni.

Obiept. IV. Inimicii lui Cristosu se bucurau, vedindu pre elu patimindu, era candu a inuiatu, s'au intristatu. Din contra ortacii lui Cristosu se intristau, candu elu patime, era candu a inuiatu s'au bucuratu. Asiadara toti, cei ce amedia si onoredia crucea, se anumerá inimiciloru lui Cristosu.

Resp. Noi n'avemu impreunare cu inimicii lui Cristosu; caci candu ne bucuramu noi despre patimile lui Cristosu, nu ne bucuramu despre aceea, ce se bucurau inimicii lui, ci de aceea, de ce s'au bucuratu insusi Cristosu, adeca pentru invingerea lui in contra satanei, despre premarirea numelui lui, si despre eliberarea nemului omenescu, dar nu spre desonorarea lui.

Obiept. V. Deca se cuvine a onora fiesce care cruce din cauza, ca Cristosu pe cruce s'au restignitu, si prin atingere a santit'o; atunci trebuie se onoram si tote ieslele, tote morminturile, tote scutecele, toti spinii, totu feliulu de feru, tote sulitiile, si tote trestile, caci si de acestea s'au atinsu Cristosu, si prin aceea le a santitu; ba inca si buzele Iudei, cu care s'au atinsu de Cristosu; manile restignatoriloru; ba inca si asinulu, caci de tote acestea s'a atinsu Cristosu.

Resp. Crucea, pe carea s'a restignitu Cristosu, e demna de tota onorea din cauza, ca de ea s'au atinsu Cristosu, si ca reprezinta faci'a restignitului; celelalte cruce le onoram, fiindu ca reprezinta crucea cea dintai. Ieslele din Vitelemu, scutecele, suliti'a, tresti'a, spinii, si altele unelte dela restignire, le onoram numai din cauza, ca s'a atinsu de ele Cristosu, si ca reprezinta pre restignitu Cristosu; era celelalte iesle, scutece, sulitie, trestii si spinii nu le onoram, caci nu-su facute spre reprezentarea santeloru scule. Nu onoram gur'a Iudei, si man'a carea a batutu pre Cristosu, caci acestea s'au misicatu din ur'a satanei, si nu s'au santitu. Pre asinu, de alu onora, 'lu recomendam contrariiloru nostrii, caci acel'a nu s'au santitu prin atingere, si ca asinulu injugatu a reprezentatu pre nemulu jidovescu, carele porta jugulu legii lui Moise; era manzulu neinjugatu a reprezentatu pre limbile fora de lege; si pre toti acestia a vrtu Cristosu se ii adune, si se le supuna siesi.

Obiept. VI. A atribui unoru unelte si semne o putere, e lucrulu magicu si descantare satanésca; deci dara noi, candu facemu cruce, si candu atribuimu crucei vreo putere, intrebuintiamu lucrarile magice si descantarile satanesci.

Resp. Ore fostau St. Constantinu magu, candu cu semnulu crucei a invinsu pre inimicii sei? Ore fostau stii parinti, portatori de Ddieu, magi, candu cu semnulu crucei facu minuni? Semnulu crucei nu numai ca nu e lucrare magica si descantece satanesci, ci din contra elu surpa tote magiile si descantaturile. De semnulu crucei fuge satan'a, caci prin acel'a se vestesce patim'a si mortea lui Cristosu, si prin acel'a se vindeca morburile celoru indraciti, si acia se santiescu.

Obiept. VII. In biseric'a primitiva, nainte de imperatulu Constantinu, nu s'a intrebuintiatu semnulu crucei, asia dara si acuma se ne lapedamu de acel'a.

Resp. Acea nu sta, caci candu s'a inaltiatu Cristosu, a facutu semnulu crucei, si a binecventatu pre invetiaceii sei, si de atuncia a inceputu si apostolii in asemenea modu a binecventá. Acest'a adeveresce Dionisiulu areopagitulu, contimpuranulu apostoliloru, Iustinu si Ciprianu.

Obiept. VIII. Domnulu ni a demandatu, se portamu crucea spirituala, si nu cea materiala.

Resp. Scimu noi ce insemnadia a porta crucea lui Cristosu; insa elu nici odata nu ne a opritu a porta crucea materiala.

Obiept. IX. In lume se afla multe remasitie false din crucea lui Cristosu, si deca s'ar aduna tote acestea, s'ar umplé cu ele 10 corabii (nái).

Resp. Deca a potutu Cristosu cu 5 pani a saturá 5000 de ómeni, afara de muieri si prunci, remanendu inca 12 cosinitie de sfarmaturi, de ce nu s'ar fi potutu inmulti si aceste remasitie?

Obiept. X. St. Ambrosiu dice in cuventarea despre repositarea imperatului Teodosiu: Elen'a a aflatu crucea, si s'au inchinatu imperatului, insa nu lemnului, caci acest'a este ratacire pagana.

Resp. Lemnulu crucei ca atare nu e demnu de onorare, ci pentru Cristosu, carele s'a restignitu pre elu. De aceea dice st. Ambrosiu: intieptiesce a lucratu Elen'a, candu a ridicatu si a pusu crucea pe capulu imperatului, ca prin imperati se se onoredia aceea-si cruce.

Obiept. XI. Jidovii si ereticii defeliu nu accépta crucea, dar noi o acceptamu si onoram, insa nu pre cea cu patru capete, ci pre cea cu optu.

Resp. Vedemu ca voi afara de cele patru capete a crucei mai adaugati si cele patru capete a titularei: Isusu Nazarenulu Imperatulu Jidoviloru! — insa crucea, pe carea a purtat'o Cristosu la locul restignirei, a fostu totu cruce si nainte de ce s'a infiptu titlatur'a; apoi noi nu ne inchinamu materiei, fia cea cu patru, cu siese (unde se adscrie si lemnutiulu de sub pitiore) seu cu optu capete, ci feci, ce represinta, adeca lui Cristosu.

Obiept. XII. Crucea cea cu patru capete e sigilulu anticristulu, dupa cum se vede din apocalipsisu.

Resp. Deca voi ve aperati cu semnulu crucei de patru capete, apoi sunteti sclavii lui Anticristu. Apoi in stihir'a din Docsologia mare la inchinarea crucei, in Mineia in 14. Sept. sta insemnatu: Crucei Tale Cristóse Ddieule cei cu patru parti, carea se redica.

Obiept. XIII. Crucea lui Cristosu nu s'au facutu din doue lemne, ci din trei: ciparosu, peve'a si cedru, dupa cum sta insemnatu in Octoichu, tomulu 2, miercuri cantarea 9 si glasulu 3, in sedaln'a de mercuri si vineri; asiadara deca a fostu compusa crucea din trei lemne, cum a potutu ca se fia cu patru capete?

Resp. Crucea a avutu unele parti esentiale, si altele neesentiale; esentiale au fostu cele patru capete a crucei, pre carea a purtat'o Cristosu nainte de restignire; era neesentiale au fostu titlatur'a, pre carea o a infiptu Pilatu, si apoi scanduriti'a dela pitiore, carea numai la Golgot'a s'a asediatu.

Obiept. XIV. Crucea cea cu patru capete e uraciunea pustierei pe locul celu santu, despre care dice Cristosu (Mat. c. 24. v. 15 si 16): Deci candu veti vedé uraciunea pustierei, carea s'a disu prin Danilu profetulu, standu in locul celu santu, atunci cei ce sunt in Jude'a, se fuga la munti.

Resp. Candu a disu Cristosu acele cuvinte, n'a intielesu elu crucea, ci pre idolulu cesarului romanu, pre carele l'au asediatu Romanii in biseric'a dupa darimarea cetatii, si apoi jidovii ureu pre idoli si zugraviri de facie omenesci. —

Pentru ce e de lipsa ca invetiatoriulu sè se pregatésca la fiecare óra de prelegere ?

Apucaturile fora de nici o precalculatiune n'au locu in scólele poporali, pentru ace'a invetiatoriulu trebuie sè se pregatésca la fia-care óra de prelegere dupa planulu pedagogicu, care si-a cascigatu mai nainte, ca se si-póta finí prelegerea cu cea mai perfecta armonia. Prin acést'a se póte convinge totu odata câtu au inaintatu invetiaceii in unulu séu altulu studiu, séu câtu sunt inderetru; va poté scirici si aceea pré usioru, la ce obiectu trebuie se mai intardie 'si la care póte grabí.

Fora pregatire, nici nu se póte face vr'o calculatiune la vr'u-nu progresu macaru câtu de pucinu; fiindu cà adese-ori vinu inainte obiecte, pre cari invetiatoriulu nu le póte interpretá cu precisiune, numai déca se va pregatí.

Ce resultatu potemu asceptá atunci, déca invetiaceii au observatu confusiunea invetiatoriului? In daru recomanda elu, câtu sunt de necesarie si de folositorie studiile; invetiaceii si-perdu curagiulu inca in timpulu prelegerei, devinu indiferenti facia de obiectulu recomandat. Cu unu cuventu, invetiatoriulu ne pregatitu, póte face scandalu in scóla.

De lipsa e ca invetiatoriulu sè se pregatésca la ór'a de prelegere inca chiar si in casulu acel'a, candu ar propune mai de multi ani neincetatu intr'o scóla totu acelu studiu.

Ar gresí fórte, déca sub pretestulu, cà acum scie bine obiectulu ce ar propune, si din aceea cauza nu s'ar pregatí.—Unulu ca acést'a perde din vedere scopulu scóleloru poporali, se uita despre necesitatea de a inaintá cu timpulu, nici candu nu scie dá séma despre activitatea sa, nici aceea nu scie, ce a facutu si ce are de facutu.

Invetiatoriulu si pentru aceea trebuie sè se pregatésca la órele de prelegere, càci de cum-va prin care-va metodu pedagogicu nu si-a ajunsu scopulu, se si-aléga respective sè se pregatésca dupa altu metodu, ca se póta vedé din succesulu si resultatulu invetiaturei, care metodu merita preferintia.

Déca invetiatoriulu se va pregatí cu conscientiositate la fia-care óra de prelegere, atunci va scí in care óra, care obiectu trebuie se ié nainte, candu trebuie sè se ocupe cu incepatorii, si candu cu discipulii mai inaintati, va scí dá séma ori si candu despre activitatea sa, si invetiaceii vor face progresu considerabilu.

Paulu Gavrilcete,
inv. gr. or.

CONCURSU 1

pentru vacant'a statiune invetiatorésca din Comun'a Misis'a Inspectoratulu Chis-Ineului, Cottulu Aradului, se deschide concursu pana in 25 Februarie st. v. a 1874. in care dí va fi si alegerea:

Emolumintele sunt: 1.) in bani gat'a 160 fl. v. a. 2.) 10 cubule grau. — 3.) 6 cubule cucurudiu. — 4.) 50 magi fenu, séu 50 fl. v. a. — 5.) 12 orgii lemne din care este a se incaldí si scól'a. — 6.) 13 jugere pamentu. — 7.) Cortelu liberu cu intravilanu de 800 orgii.

Doritorii de a fi alesi in acésta statiune invetiatorésca, au recoursele loru bine instruite, cu testimoniu preparandialu, de cualificatiune si celu pucinu de II. clase gimnasiale si cu tóte atestatele recerute, precum si despre portarea buna politica si morala, adresate, ale trimite la subscrisulu Comitetu parochialu in Misis'a.

Misis'a in 12. Februarie 1874. v.

Comitetulu parochialu,

In contielegere cu mine Ioanu Cornea Inspectoru scolariu.

CONCURSU 3

pentru parochi'a din Draganesci, comitatulu Bihorului protopopiatulu Meziadului, care stá din 55 numere.

Emolumintele sunt: pamentu de 12 cubule semanatura si stólele indatinate.

Doritorii de a ocupá acésta parochia sunt avisati ca recoursele loru intocmite conformu statutulu organicu, pana in 24. Fauru candu va fi si alegerea se le trimite la subscrisulu in Baitia (Rézbánya).

In contielegere cu comitetulu parochialu **Petru Sabau,** protopopulu tractualu

Edictu.

Mart'a nascuta Frenti'a din Fibisiu, carea inca in 1839. a pa asitu cu necredintia pe legiuitulu seu barbatu Martinianu Pelea totu din Fibisiu, si nesciindu-se nici pana astadi loculu ubicatiunei ei, se citédia prin acést'a, ca in terminu de unu anu si o diua sè se preasentedie la scaunulu protopresviteralu mai diosu insemnatu; càci la din contra, procesulu divortialu intentatu de barbatulu seu se va pertractá si decide si in absinti'a ei.

Lipov'a, 5 Faurariu, 1874.

Forulu Matrimonialu gr. or. alu protopresviteratulu Lipovei.

CONCURSU. 1

Deóre ce in sensulu publicatiunei facute in lun'a lui Decemvre in fói'a nóstra „Lumina“ competentii pentru parochi'a vacanta din Morod'a nu s'au infatisiatu la biseric'a nóstra de aicea pentru de asi dovedi desteritatea in tipicu, cantu respective in servitiulu Ddieescu si predica: prin acésta se escrie concursu de nou pe langa conditiunile urmatóre: Una sesia pamentu, 148. mesuri bucate — grau si cucurudiu, éra dela 35. case a 33 cr.

Doritorii de a fi alesi se-si tramita recoursele la protop. tract. D. G. Vasileviciu in Siria. Preferintia voru avea cei cu clase gimnasiali séu celu pucinu cu celea capitali.

Alegerea va fi la Dumineca 3-a a parasimeloru.

Aspirantii sè se infatisiedie pana atunci la biseric'a in vre o Dumineca séu serbatóre pentru de a cantá séu a servi S. Liturgia.

Morod'a, 11. Februarium 1874

Comitetulu parochialu

Cu scirea mea G. Vasileviciu protopopulu Vilagosiului.

CONCURSU. 2

Pentru statiunea invetiatorésca din Comun'a Parhid'a, protopresviteratulu Luncii se escrie concursu:

Emolumintele sunt:

1. $\frac{1}{2}$ sesiune de pamentu de clasa 1.
2. 12 cubule de bucate in grauntiu.
3. 2 stangeni de lemne si paie de incalditu scól'a. —
4. In bani gat'a 40 fl. v. a. si accidentiile cantorale.

Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatorescu, sunt pofiti de asi tramite recursurile loru pana 1. Martie c. v. in care dí se va tienea si alegerea avéandu recursurile adresate Comitetulu parochialu ale tramite protopopulu tractualu in Oradea-mare.

Datu in Parhid'a 3. Faurariu 1874.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopopulu tractualu.

CONCURSU 3

pentru statiune invetiatorésca devenita vacanta din comun'a Cinteiu protopresviteratulu Chis-Ineului cu care sunt incopciate urmatórele emoluminte:

1, in bani gat'a 140 fl.

2, pentru quartirulu scólei 6 "

3, pentru 12, cubule de greu a 10 fl. 120 "

4, pentru 6, cubule de maláiu a 6 " 36 "

5, 8 orgii de lemne din care este ase incaldí si scól'a: 30 centenari de fenu in natura; cortelu liberu si gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acésta statiune sunt avisati pana in 3. Martiu a. c, st. v. candu se va tiené si alegerea a-si trimite recoursele adresate catra comitetulu parochialu la subscrisulu inspectoru scolariu, pe langa testimoniu cà sunt absoluti pedagogi, cà au absolvatu 3. Clase normale, testimoniu de cualificatiune si atestátu despre purtarea morala; — Éra pana la diu'a alegerii in vre-o. dumineca séu serbatóre a-se presentá la S. Biserica de a-si areté desteritatea in tipicu si cantarile rituali.

Datu in Comlousiu (Ó.-Sz.-Anna) in 27. Ianuariu 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu **Constantinu Popoviciu,** insp. scol.